

BETÆNKNING**Afgivet af Familie og Sundhedsudvalget****vedrørende**

Forslag til: Inatsisartutlov nr. xx af xx. xxx 2019 om Ældretalsmand
Fremsat af Naalakkersuisoq for Sundhed, Sociale Anliggender og Justitsområdet

Afgivet til forslagens 2. behandling

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Medlem af Inatsisartut Mala Høy Kuko, Siumut, formand
Medlem af Inatsisartut Stine Egede, Inuit Ataqatigiit, næstformand
Medlem af Inatsisartut Karl Kristian-Kruse, Siumut
Medlem af Inatsisartut Malene Vahl Rasmussen, Demokraterne
Medlem af Inatsisartut Anna Wangenheim, Demokraterne
Medlem af Inatsisartut Aqqa Samuelsen, Inuit Ataqatigiit
Medlem af Inatsisartut Mikivsuk Thomassen, Inuit Ataqatigiit

Udvalget har efter 1. behandlingen den 2. oktober 2019 under EM2019 gennemgået forslaget.

1. Forslagets indhold og formål

Med nærværende lovforslag ønsker Naalakkersuisut at skabe rammerne for en politisk uafhængig Ældretalsmand. Lovforslaget foreslås at træde i kraft den 1. januar 2020.

Lovforslaget om Ældretalsmanden har til formål at fremme ældres vilkår og interesser i samfundet. Af forelæggelsesnotatet fremgår det, at etableringen af en Ældretalsmand skal ses i sammenhæng med udarbejdelsen af Naalakkersuisuts samlede ældrepolitik og er et af målsætningerne for koalitionen.

Endvidere anføres, at i modsætning til de to etablerede talsmandsordninger Børnetalsmand og Handicaptalsmand, er der tale om en ordning som ikke tager udgangspunkt i en FN-konvention. Der er lagt stor vægt på, at Ældretalsmanden er politisk uafhængig med et stærkt mandat og en bred ekspertise. Det forventes, at Ældretalsmanden kan yde råd og vejledning til ældre og andre interessenter om vilkår for ældre samt foreslå nye tiltag til styrkelse af vilkårene for de ældre.

2. Førstebehandling af forslaget i Inatsisartut

Samtlige partier henviste punktet til udvalgsbehandling efter førstebehandlingen af lovforslaget den 2. oktober 2019 og bemærkede i den forbindelse en stor tilslutning til, at der er behov for indsats der fremmer ældres vilkår og behovet for, at der tages hånd om ældres interesser i samfundet.

Under førstebehandlingen blev der rejst forskellige problematikker i forhold det indholdsmæssige i lovforslaget, særligt gik debatten om den politiske uafhængighed og indholdet i arbejdsopgaverne for ældretalsmanden.

3. Høringssvar

De afgivne høringssvar er vedlagt lovforslaget, hvilket er i overensstemmelse med formkravene opstillet af Formandskabet for Inatsisartut.

Forslaget har været i høring i perioden 8. april til 13. maj 2019. Derudover har forslaget været offentliggjort på høringsportalen www.naalakkersuisut.gl i samme periode.

Udvalget bemærker, at Børnetalsmanden og Handicaptalsmanden har afgivet relevante høringssvar ud fra egne tidligere erfaringer med etablering af egen institution. Begge ser positivt på, at der er taget et konkret initiativ til forbedringer af ældres vilkår og muligheden for at ældre får et talerør. Udvalget ønsker dog at fremhæve Handicaptalsmandens bemærkning vedrørende brugen af titlen ”talsmand”, som Handicaptalsmanden mener ”udvander” talsmandstitlen for de allerede eksisterende talsmandsordninger.

Børnetalsmanden fremhæver i sit høringssvar, at FN og Europarådet er i gang med at udforme erklæringer, som sætter fokus på ældres rettigheder. Dette uafsluttede arbejde anser Børnetalsmanden for meget relevant i forhold til oprettelsen af en Ældretalsmandsordning.

Udvalget konstaterer, at IMAK og Børnetalsmanden problematiserer forslaget om at placere Ældretalsmandens sekretariat i Socialstyrelsen. Dette bundes i en bekymring omkring Ældretalsmandens politiske uafhængighed, og vil være i modstrid med Paris Principperne, som både Børnetalsmanden og Handicaptalsmanden gør opmærksom på.

IMAK og Handicaptalsmanden foreslår, at Ældretalsmanden får fælles sekretariat med Handicaptalsmanden. Denne betragtning hænger godt sammen med, at Handicaptalsmanden selv pointerer, at Ældretalsmanden og Handicaptalsmanden arbejder med mange af de samme udfordringer.

Udvalget bemærker, at Naalakkersuisuts svar ikke forholder sig til høringssparternes spørgsmål og bemærkninger. Hensigten med høringssvar er netop, at Naalakkersuisut tager stilling til de enkelte observationer som høringssparterne gør sig i forbindelse med lovforslag. Udvalget lægger vægt på, at Naalakkersuisut bruger tid på at kommentere høringssvarene individuelt og uden brug af standardsvar.

Flere høringssparter påpeger, at udpegningsperioden bør være på fire år i stedet for de foreslåede tre år. Dette vil sikre en større kontinuitet i arbejdet, og sikre, at viden i mindre grad vil gå tabt. I forbindelse med EM2019 har Naalakkersuisut fremsat et lovforslag om udvidelse af udpegningsperioden for Børnetalsmanden, således at udpegningsperioden udvides fra tre til fire år. Udvalget bemærker, at udpegningsperioden for Ældretalsmanden forslås at være tre år. Da Ældretalsmandsordningen er bygget op omkring principperne for blandt andet Børnetalsmanden, anser udvalget det for passende, at udpegningsperioden for Ældretalsmanden også fastlægges til fire år.

4. Udvalgets behandling af forslaget

Indledningsvist skal det nævnes, at udvalget under behandlingen af nærværende forslag har været til orienteringsmøde med Naalakkersuisoq for Sundhed, Sociale Anliggender og Justitsområdet i forbindelse med den snarlige udgivelse af rapporten med titlen ”Ældre menneskers liv og helbred i Grønland”¹. Rapporten udgives af Statens Institut for Folkesundhed og er skrevet af forskere fra tre af samarbejdsinstitutionerne i forsknings- og udviklingsprojektet

¹ https://www.sdu.dk/da/sif/rapporter/2019/aeldre_menneskers_liv_og_helbred_i_groenland

Arktisk Aldring (AgeArc). Rapporten formidler forskningsbaseret viden om ældre menneskers liv, vilkår og helbred i Grønland, som afsluttes med opmærksomhedspunkter i den fremtidige planlægning for ældreområdet. I den forbindelse bemærker udvalget punkterne, der omhandler inddragelse og informationsniveau som værende relevant for Ældretalsmandens fremtidige opgaver.

5. Spørgsmål

Udvalget har til brug for behandlingen af forslaget anmodet Naalakkersuisoq for Sundhed, Sociale anliggender og Justits om at besvare en række spørgsmål. Kopi af udvalgets spørgsmål og Naalakkersuisuts besvarelse er vedlagt nærværende betænkning som bilag 1, 2, 3 og 4.

Udvalget har ved fremsendelse spørgsmålene forsøgt, at danne et overblik over afgrænsningen og definitionen af de opgaver som Ældretalsmanden vil blive pålagt såfremt lovforslaget vedtages. Der er derfor specifikt spurgt ind til en skelnen mellem individuel rådgivning samt den bredere opgave som består i at sikre en synlig og tilgængelig adgang til kvalificeret rådgivning og vejledning for alle ældre. Af Naalakkersuisuts besvarelse fremgår det, at Ældretalsmanden både skal varetage individuel råd og vejledning og henvise til andre relevante myndigheder. Men at kommunerne samtidig også har ansvaret rådgivning og sagsbehandling i konkrete sager, hvorimod Ældretalsmandens opgave ville være af almen karakter.

Udvalget bad derfor Naalakkersuisut om, at definere ”opgaver af almen karakter”. Her fremgår det af besvarelsen, at Ældretalsmanden skal være talerør for de ældre vedrørende generelle forhold, som eksempelvis kan dreje sig om ældres boligforhold, behovet for at sætte fokus på tilbud til ældre der ønsker et sundt liv og kvaliteten af plejen.

Udvalget har også forsøgt at afdække om der kan være alternative løsninger på at hjælpe gruppen af ældre med behovet for rådgivning og vejledning i forhold til ældres vilkår i Grønland. Således har udvalget adspurgt Naalakkersuisut om de opgaver som Ældretalsmanden forventes at varetage, kan varetages af en ældrekonsulent eller lign. som kan have en landsdækkende funktion og varetage ældres interesser i samfundet. Besvarelsen fremgår af følgende citat:

”I finanslovsaftalen for 2019 mellem Siumut, Atassut, Nunatta Qitornai, Inuit Ataqatigiit og Demokraatit blev følgende aftalt: ”Der afsættes endvidere midler til etablering af en ældretalsmand fra og med 2020, idet der forudsættes skabt det nødvendige lovgrundlag herfor i 2019”. Med denne aftale blev der afsat 0,8 mio. kr. Naalakkersuisut har arbejdet ud fra disse rammer og har derfor ikke forholdt sig til andre modeller eller modeller, som ikke er realistiske inden for den aftalte økonomiske ramme”.

Det er udvalgets forståelse, at der ikke er tænkt i andre løsninger end en talsmandsordning inden for den afsatte økonomiske ramme.

5.1 Ældrerådet og ældres organisation

Udvalget henviser til en artikel i Nuuk Ugeavis nr. 44 som udkom den 30.oktober. Udvalget vil i det følgende kort beskrive og udlede Ældrerådets forventninger til Ældretalsmanden.

Formanden for Ældrerådet i Kommuneqarfik Sermersooq udtaler, at de er glade for at det ser ud til at der endelig kommer en Ældretalsmand og oplyser samtidig hermed at de jævnligt får henvendelser fra borgere, der ikke ved hvad de skal gøre, fordi de ikke får den hjælp som de har krav på fra kommunen og som gerne vil klage over myndighedernes behandling af dem. Ældrerådet vil endvidere gøre opmærksom på, at der kun er et Ældreråd i Kommuneqarfik Sermersooq, men oplyser at der er ældre ude på kysten, som ikke bliver hørt. Endvidere oplyser formanden, at der kommer flere svagelige ældre og ønsker at der kommer mere opmærksomhed på ældres vilkår fra myndighederne.

6. Forslagets økonomiske konsekvenser

De økonomiske konsekvenser ved forslagets realisering er beskrevet under forslagets almindelige bemærkninger. Det er her anført, at Ældretalsmandsinstitutionen finansieres gennem tilskud fra Landskassen, hvilket er fastsat til 0,8 mio. kr. årligt.

Udvalget bemærker, at der til de to eksisterende talsmandsordninger, er afsat hhv. 3,5 mio. kr. (Handicaptalsmanden²) og 6 mio. kr. årligt (Børnetalsmanden³). Med den økonomiske ramme som er fremlagt for Ældretalsmanden på 0,8 mio. kr. vurderer udvalget, at Ældretalsmandens muligheder begrænses væsentligt. Det må således fx forventes, at Ældretalsmanden har rejseaktiviteter i forbindelse med sit arbejde. Med det fremlagte budget, vurderer udvalget, at relevante rejser fx i forbindelse med besøg hos ældre uden for Nuuk indskrænkes væsentligt.

7. Udvalgets bemærkninger

Det er udvalgets vurdering, at de ældre (se afsnit 5.1) efterspørger en mere konkret sagsbehandling end Ældretalsmanden vil kunne varetage inden for de beskrevne arbejdsopgaver som er af mere generel karakter, selvom Ældretalsmanden vil kunne henvise relevant myndighed ved behov for mere konkret sagsbehandling.

Det er udvalgets vurdering, at det mest optimale i etableringen af en Ældretalsmand vil være, at det havde sit eget sekretariat. Udvalget er samtidig klar over, at der med den økonomiske ramme som afsat ikke er muligt at oprette dette. Udvalget bemærker også, at der ikke er overvejet andre alternative løsninger end en Ældretalsmand.

Her mener udvalget at en alternativ løsning i form af en ældrekonsulent eller lign. med en landsdækkende funktion kunne lige så vel have imødekommet de ældres behov for rådgivning og vejledning. Dette i forhold til myndighederne samt have en opgave at fungere som ældres talerør i samfundet og som havde en bred viden om den samlede lovgivning der er gældende for ældre. Og som derudover ville kunne hjælpe med individuel/ gruppevis vejledning og rådgivning til alle ældre i hele Grønland. Det er udvalgets umiddelbare vurdering, at de økonomiske konsekvenser til en sådan stilling ikke ville overstige lønnen svarende til et årsværk til en AC-medarbejder årligt.

Et flertal i udvalget, bestående af repræsentanter for Siumut og Inuit Ataqatigiit **opfordrer** Naalakkersuisut til at fremsætte ændringsforslag med den virkning, at placeringen af sekretariatet i Socialstyrelsen skal evalueres efter to år.

² FFL2020 hovedkonto 30.30.04

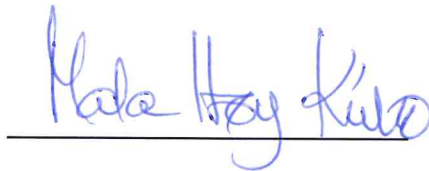
³ FFL2020 hovedkonto 30.14.31

8. Udvalgets indstillinger:

Et flertal i udvalget, bestående af repræsentanter for Siumut og Inuit Ataqatigiit indstiller lovforslaget til vedtagelse i den form, lovforslaget har, når Naalakkersuisut har fremsat ændringsforslag i overensstemmelse med udvalgsflertallets opfordring.

Et mindretal i udvalget bestående af repræsentanterne fra Demokraterne indstiller forslaget til forkastelse. Demokraatit mener, at de ældres vilkår er meget bedre tjent med, at få flere penge tilført direkte for eksempel i den nære og omsorgskrævende pleje i kommunerne og derved være med til at understøtte et godt ældreliv. Demokraatit mener, at man skal bruge kræfterne på at opnormere fagpersonalet, som kan sikre tilstrækkelig hjælp for de ældre. Vi vil gerne undgå at etablere endnu en symptombehandlende administration, som ikke har direkte virkning på den pleje og omsorg de ældre har fortjent bliver bedre.

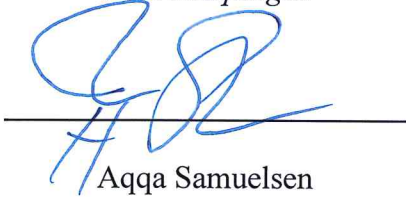
Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Mala Høy Kúko
Formand
Siumut

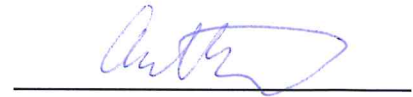
Stine Egede
Næstformand
Inuit Ataqatigiit

Aqqa Samuelsen
Inuit Ataqatigiit

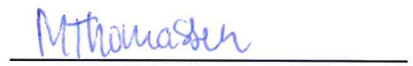
Malene Vahl Rasmussen
Demokraatit

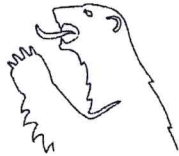
Anna Wangenheim
Demokraatit

Karl- Kristian Kruse
Siumut

Mikivsuk Thomassen
Inuit Ataqatigiit

INATSISARTUT

Naalakkersuisoq for Sundhed, Sociale
Anliggender og Justits

Dato: 03-10-2019

J.nr.: 01.38.01.03-00118

Skriftlige spørgsmål vedr. EM2019/146 Inatsisartutlov om Ældretalsmand

I forbindelse med førstebehandlingen af EM 2019/146 blev forslaget henvist til udvalgets behandling. Udvalget har fundet det nødvendigt at fremsende en række spørgsmål bl.a. vedrørende forslagens formål.

I bemærkningerne indledes der med en afklaring af, at forslaget, i modsætning til de to etablerede talsmænd i Grønland, ikke tager udgangspunkt i en FN-konvention. I stedet er der fundet inspiration til udformningen af loven for Ældretalsmanden i de to eksisterende talsmandsordninger. Det gennemgående i de to eksisterende ordninger er den politiske uafhængighed, som også er at finde i hensigten med nærværende lovforslag.

Udvalget vil gerne anmode Naalakkersuisut om en besvarelse af nedenstående spørgsmål:

Politisk uafhængighed:

I bemærkningerne til §2, stk. 2, fremgår det, at politisk uafhængighed er en nødvendig forudsætning for Ældretalsmandens virksomhed. Der står samtidig:

"Hensigten er at skabe en politisk uafhængig Ældretalsmand med et stærkt mandat og en bred ekspertise. Denne ekspertise sikres ved, at Ældretalsmanden har sekretariatsfunktion i Socialstyrelsen, der forudsættes at kunne sikre den fornødne ekspertise."

1. Naalakkersuisut bedes nærmere redegøre for, hvordan den politiske uafhængighed kan sikres, når den faglige ekspertise og anvendte viden skal komme fra en Socialstyrelse placeret under det politisk ledede Departement for Sociale Anliggender og Justits?
2. Kan Socialstyrelsen pålægge Ældretalsmanden politisk relaterede opgaver og initiativer, som vedrører ældreområdet og hvordan sikres det, at Ældretalsmanden kan forholde sig kritisk til offentlige myndigheder?

Ældretalsmandens opgaver:

Følgende fremgår af forslagens almindelige bemærkninger:

"Ældretalsmanden kan yde råd og vejledning til ældre og andre interessenter om vilkår for ældre"

og

"Ældretalsmanden udøver en funktion, som skal sikre ældre en synlig og tilgængelig adgang til kvalificeret rådgivning og vejledning vedrørende ældres vilkår".

Udvalget fortolker ovenstående således, at der skelnes mellem **individuel rådgivning** og en bredere opgave, som består i et arbejde for at sikre en synlig og tilgængelig **adgang til kvalificeret rådgivning og vejledning for alle ældre**. På denne baggrund fremgår det i høringsmaterialet, at Handicaptalsmanden foreslår, at frem for titlen "Ældretalsmand" foreslås "Ældre konsulent" eller "Ældrerådgiver"

3. Naalakkersuisut bedes tilvejebringe en konkret uddybning af Ældretalsmandens opgaver i forhold til individuelle behov og for hele gruppen af ældre.
 - a. Naalakkersuisut bedes forholde sig konkret til om disse arbejdsopgaver evt. bedre kunne varetages af en ældrekonsulent, ældrerådgiver eller lignende?

Ældres rettigheder:

Udvalget vil gerne henlede opmærksomheden på høringssvarsnotatet i bilag 1, hvor det fremgår:

"Ifølge Institut for Menneskerettigheder arbejder både FN og Europarådet i øjeblikket på erklæringer, der sætter fokus på ældres rettigheder og udpeger centrale principper og anbefalinger til staterne, så de kan sikre den bedst mulige beskyttelse af ældres menneskerettigheder."

Udvalget konstaterer at høringssvar ikke er indarbejdet men ønsker Naalakkersuisuts uddybende kommentarer herpå:

4. Hvordan definerer Naalakkersuisut "ældres menneskerettigheder" og hvordan adskiller de sig fra de grundlæggende menneskerettigheder?
5. Hvilke faglige anbefalinger og forvaltningsmæssige principper vil Ældretalsmanden skulle tage udgangspunkt i under sit virke?

Udvalget ser frem til Naalakkersuisuts besvarelse på grønlandsk og dansk. Besvarelsen bedes fremsendt elektronisk til ina@ina.gl med kopi til udvalgets sekretærer: mika@ina.gl og lobd@ina.gl

Pva. Familie og Sundhedsudvalget

Med venlig hilsen

Mala Høy Kúko

Udvalgsformand

Familie- og Sundhedsudvalget

Svar vedr. spørgsmål til pkt. 146/EM2019 om forslag til Inatsisartutlov om Ældretalsmand

Familie- og Sundhedsudvalget har i forbindelse med behandling af punkt 146/EM2019 om forslag til Inatsisartutlov om Ældretalsmand fremsendt en række spørgsmål, der herved besvares:

15-10-2019
 Sags nr. 2019 - 5933
 Akt. id. 11827391

Postboks 260
 3900 Nuuk
 Tlf. (+299) 34 50 00
 Fax (+299) 34 66 66
 E-mail: ilan@nanoq.gl
 www.naalakkersuisut.gl

1. Naalakkersuisut bedes nærmere redegøre for, hvordan den politiske uafhængighed kan sikres, når den faglige ekspertise og anvendte viden skal komme fra en Socialstyrelse placeret under det politisk ledede Departement for Sociale Anliggender og Justits?

Ældretalsmanden er politisk uafhængig og ikke en institution under socialstyrelsen. Det er socialstyrelsens opgave at sikre servicering eller bistand på Ældretalsmandens anmodning.

2. Kan Socialstyrelsen pålægge Ældretalsmanden politisk relaterede opgaver og initiativer, som vedrører ældreområdet og hvordan sikres det, at Ældretalsmanden kan forholde sig kritisk til offentlige myndigheder?

Nej, socialstyrelsen vil ikke kunne pålægge Ældretalsmanden politisk relaterede opgaver og initiativer, som vedrører ældreområdet.

Det følger af § 8, stk. 1, i forslaget, at Ældretalsmanden kan udtale sig frit om forhold, der vedrører Ældretalsmandens arbejdsområde, og heri ligger, at Ældretalsmanden kan udtale sig kritisk.

3. Naalakkersuisut bedes tilvejebringe en konkret uddybning af Ældretalsmandens opgaver i forhold til individuelle behov og for hele gruppen af ældre.

Ældretalsmandens opgaver i forhold til individuelle ældres behov vil bestå af råd og vejledning, herunder henvisning til relevante myndigheder, institutioner og klageinstanser. Ældretalsmandens opgaver i forhold til gruppen af ældre i almindelighed vil bestå i at repræsentere ældres interesser i relevante fora, gøre politikere opmærksom på udfordringer på området, hvor der bør handles, og fremsætte udtalelser til fordel for ældre.

- a. Naalakkersuisut bedes forholde sig konkret til om disse arbejdsopgaver evt. bedre kunne varetages af en ældrekonsulent, ældrerrådgiver eller lignende?

Det er kommunernes ansvar at varetage rådgivning og sagsbehandling i konkrete sager. Ældretalsmandens arbejdsopgaver er af almen karakter. Ældretalsmanden skal ikke varetage opgaver, som almindeligvis varetages af ældrekonsulenter, ældrerrådgivere og lignende.

4. Hvordan definerer Naalakkersuisut "ældres menneskerettigheder" og hvordan adskiller de sig fra de grundlæggende menneskerettigheder?

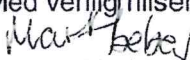
Ældres menneskerettigheder adskiller sig ikke fra de grundlæggende menneskerettigheder.

5. Hvilke faglige anbefalinger og forvaltningsmæssige principper vil Ældretalsmanden skulle tage udgangspunkt i under sit virke?

Ældretalsmanden skal ikke tage udgangspunkt i specifikke faglige anbefalinger, da det ikke er hensigten, at Ældretalsmanden skal foretage konkret sagsbehandling eller træffe afgørelser.

Reglerne om god forvaltningsskik er de samme for Ældretalsmanden som for Handicaptalsmanden og for Børnetalsmanden, og det følger af forslaget § 10, at det alene er principperne i landstingslov om sagsbehandling i den offentlige forvaltning, der finder anvendelse på Ældretalsmanden, idet der er tale om en uafhængig institution. Formuleringen er enslydende med formuleringerne i lovgivningerne om Handicaptalsmandsinstitutionen og Børnetalsmandsinstitutionen.

Ældretalsmanden har ytringsfrihed og har ret til at udtale sig frit om forhold, der vedrører Ældretalsmandens område, jf. § 8, stk. 1, i forslaget. Ældretalsmanden er ansat og aflønnet i henhold til Grønlands Selvstyres gældende ansættelsesretlige bestemmelser og vil derfor gennem sin ansættelse være omfattet af gældende regler om tavshedspligt i forbindelse med forhold denne måtte blive vidende om i sit arbejde, jf. forslaget § 11.

Med venlig hilsen

Martha Abelsen

Naalakkersuisoq for Sundhed
Sociale Anliggender og Justits

Dato: 17-10-2019

J.nr.: 01.38.01.03-00118

Opfølgende spørgsmål vedr EM 2019/146 Inatsisartutlov om Ældretalsmand

Familie og Sundhedsudvalget takker Naalakkersuisoq for Sundhed, Sociale Anliggender og Justits for besvarelsen til udvalgets skriftlige spørgsmål om Ældretalsmanden modtaget den 15/10-2019. Udvalget finder at der er behov for præcisering i besvarelsen og sender hermed opfølgende spørgsmål.

Det fremgår af besvarelsen på spørgsmål 1 om politisk uafhængighed, at "Ældretalsmanden er politisk uafhængig og ikke en institution under socialstyrelsen. Det er Socialstyrelsens opgave at sikre servicering eller bistand på Ældretalsmandens anmodning. Udvalget henviser til de almindelige bemærkninger på side 1, hvori det fremgår at:

"hensigten er at skabe en politisk uafhængig Ældretalsmand med et stærkt mandat og en bred ekspertise. Denne ekspertise sikres ved, at Ældretalsmanden har sekretariatsfunktion i socialstyrelsen, der forudsættes at kunne sikre den fornødne ekspertise".

Udvalget vurderer at besvarelsen ikke er dækkende for det fremsendte spørgsmål om hvordan den politiske uafhængighed kan sikres og vil anmode Naalakkersuisoq om en præcis besvarelse og argument for at placere sekretariatsfunktionen i Socialstyrelsen som ønsket:

- 1) Hvordan vil Socialstyrelsen, som er en politisk ledet organisation, sikre at Ældretalsmanden kan arbejde politisk uafhængigt, når den viden og ekspertise der skal anvendes under Ældretalsmandens kommer fra egen styrelse? Kan den politiske uafhængighed bedre sikres ved at Ældretalsmanden havde eget sekretariat?
- 2) Har Naalakkersuisoq haft andre overvejelser om placeringen af sekretariatsfunktionen og den faglige bistand til Ældretalsmanden? Hvad er argumenterne for eventuelle fravalg af disse muligheder?

Yderligere vil Udvalget bede Naalakkersuisut om at præcisere besvarelsen om spørgsmål 3: Naalakkersuisoq svarer at ældretalsmandens opgaver blandt andet vil bestå af "råd og vejledning", men i svaret på punkt 3a uddyber Naalakkersuisoq at det er kommunen der varetager rådgivning og

ældretalsmandens arbejdsopgaver er af "almen karakter" og skal ikke varetage opgaver, som almindeligvis varetages af bl.a. ældrerådgivere. Udvalget vil gerne bede om at få uddybet:

- 3) Hvad er opgaver af "almen karakter" og hvilke konkrete arbejdsopgaver er det så ældretalsmanden skal varetage?
- 4) Kan disse opgaver som Ældretalsmanden forventes at varetage, bedre løses af en ældrekonsulent (eller lign.) med en landsdækkende funktion?

Udvalget ser frem til Naalakkersuisuts besvarelse på grønlandsk og dansk. Besvarelsen bedes fremsendt elektronisk til ina@ina.gl med kopi til udvalgets sekretærer: mika@ina.gl og lobd@ina.gl

Pva. Familie og Sundhedsudvalget

Med venlig hilsen

Mala Høy Kúko

Udvalgsformand

Til
 Familie og Sundhedsudvalget

Vedr. opfølgende spørgsmål til EM 2019/146 Inatsisartutlov om Ældretalsmand

21-10-2019
 Sags nr. 2019 - 5933
 Akt. id. 11902880

- 1) **Hvordan vil Socialstyrelsen, som er en politisk ledet organisation, sikre at Ældretalsmanden kan arbejde politisk uafhængigt, når den viden og ekspertise der skal anvendes under Ældretalsmandens kommer fra egen styrelse? Kan den politiske uafhængighed bedre sikres ved at Ældretalsmanden havde eget sekretariat?**

Postboks 260
 3900 Nuuk
 Til. (+299) 34 50 00
 Fax (+299) 34 66 66
 E-mail: iian@nanoq.gl
 www.naalakkersuisut.gl

Ældretalsmanden er politisk uafhængig og bestemmer selv, hvilken viden der er behov for fra socialstyrelsen, for at kunne varetage hvervet som Ældretalsmand. Det er ikke socialstyrelsen, som bestemmer, hvad Ældretalsmanden skal sige eller beskæftige sig med. Dermed sikres den politiske uafhængighed.

Se i øvrigt besvarelse af spørgsmål 4

- 2) **Har Naalakkersuisoq haft andre overvejelser om placeringen af sekretariatsfunktionen og den faglige bistand til Ældretalsmanden? Hvad er argumenterne for eventuelle fravalg af disse muligheder?**

Naalakkersuisut har grundigt overvejet placeringen af sekretariatsfunktionen for Ældretalsmanden. Placeringen af sekretariatsfunktionen i socialstyrelsen sikrer, at Ældretalsmanden kan trække og sparre på en bred viden om forhold, som er af betydning for ældre. Her kan nævnes; viden om kommunal sagsbehandling; viden om forebyggelse og rehabilitering, viden om lovgivning, som vedrører de ældre (fx alderspensionslovgivningen) mm.

Se i øvrigt besvarelse af spørgsmål 1 og 4

- 3) **Hvad er opgaver af "almen karakter" og hvilke konkrete arbejdsopgaver er det så Ældretalsmanden skal varetage?**

Ældretalsmanden skal være talerør for de ældre vedrørende generelle forhold, som kan være ældres boligforhold, behovet for mere fokus på tilbud til ældre der ønsker et sundt liv, kvaliteten af ældreplejen osv. Ældretalsmanden skal også høres og/ eller inddrages ifm. ny lovgivning, som kan berøre landets ældre for at sikre, at der bliver taget højde for ældres forhold.

Med oprettelse af en Ældretalsmand afskæres kommunerne ikke fra fortsat have ældrekonsulenter ansat. Ældretalsmanden kan bruge og rådføre sig med disse

ligesom Ældretalsmanden forventes at holde en løbende kontakt med de lokale ældreråd og ældreforeninger.

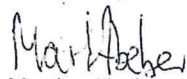
Ældretalsmanden skal ikke være sagsbehandler eller talerør i enkeltsager, hvilket Handicaptalsmanden og Børnetalsmanden heller ikke er.

4) Kan disse opgaver som Ældretalsmanden forventes at varetage, bedre løses af en ældre konsulent (eller lign.) med en landsdækkende funktion?

I finanslovsaftalen for 2019 mellem Siumut, Atassut, Nunatta Qitornai, Inuit Ataqatigiit og Demokraatit blev følgende aftalt: "Der afsættes endvidere midler til etablering af en ældretalsmand fra og med 2020, idet der forudsættes skabt det nødvendige lovgrundlag herfor i 2019". Med denne aftale blev der afsat 0,8 mio. kr.

Naalakkersuisut har arbejdet ud fra disse rammer og har derfor ikke forholdt sig til andre modeller eller modeller, som ikke er realistiske inden for den aftalte økonomiske ramme.

Med venlig hilsen

Martha Abelsen